

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:
Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 957.
KIADÓHIVATAL:
Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Évre 24 korona.
Hóna 2 korona.

VIDÉKEN:

Évre 26 korona.
Hóna 2 k. 40 f.

HIRDETESEK:

Maiban petit sor egy szer 20 fill.
Minden következőnél 16 fillér.
Bélyegűj külön 40 fillér.
Nyilatkozó sora 40 fillér.

Arad, 1900.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

Staubert József.

Szombat, június 30.

Ma számunk több közleményet:

Vezércikk: A közjogi válság.

A kínai háború.

Allatkiállítás és lövészny Kisjenőn.

**A Kölcsey-egyesület Hieronymi Károly-
nál.**

Öngyilkos vasúti ellenőr.

Magyar atléták diadala Bécsben.

A kormányozható léghajó első felszállása.

Tárcza: Első szerelem. Irta: Horváth E. báró.

A közjogi válság.

Budapest, június 29.

(M—d) Bárán, minden habozás nélkül használhatjuk ezt a címet, mely in optima forma, ajtónkötő kopogtat. Mert a mily meglepő, bár előrelátható volt az, hogy az osztrák válság ideig-óráig való lether-injekcióképen a irodalmi gyűlés napolásával orvosoltatik, az is bizonyos, hogy a Körber-miniszterium a hadjáratot nemzetiségi vizálykodásokkal nem adta megmarad helyén. A 14. §. alapján javaslatbellegettetni mindazon sürgős törvényeket, melyekre az állannak szüksége van. De a 14. §. alapján, mert kivételesen, küül, hogy a Reichsrath megszavazza, egyáltalán nem szabad. Ez a körülmény, valamint a Körber beszédében történt fenyegető utalás az „utolsó órára“, szolgál alapul annak a most már ürübben hangzottot föltevésnek, hogy galább bizonyos ideig egészen parlamen nélküli kormányzásra kerülünk. E szerint, mint átmeneti kiseg eszközt, az abszolutizmust, vagyis önkormánylat

hirdetnék ki Ausztriában. Megtörténik-e vajjon: azt tudni e pillanatban nem lehet. Valószínűbb, hogy Körber újabb alkudozási kísérleteket kezd, bár ezek nem biztatnak. De hát az abszolutizmus, még mint átmeneti forma is, komoly aggályokat ébreszt nem annyira az osztrák népben, mint inkább a legmagasabb tényezőknél. Az osztrák-németek nem félnek az abszolutizmustól, mert ez Ausztriában mindig német és czenalista volt. A csehek titkon még óhajtják is, mert úgy vélekednek, hogy a mai korban az abszolutizmus már tartós nem lehet, hanem csak átmenet az ő kedvök szerint való föderaliztikus alakuláshoz.

Az osztrák pártok a Reichsrath hazaküldése után is tanácskoztak még s ismételtén és nyomatékosan kijelentették németek és csehek, hogy ki nem békülhetnek a nyelv-kérdés miatt. A csehek hosszú fejtegetésben bizonyították Körber miniszterelnök nyelvrendeletéről, hogy az a csehekre nézve nagy sérelem. Viszont a német pártok elnökeinek tanácskozása után, hangzottak a következők:

nemű szabalyozasanak azzal kell kezdődnie, hogy a német nyelvet törvényileg közvetítő-nyelvnek jelentsék ki. Ez a nyilatkozat azért bir jelentőséggel, mert a német baloldal összes pártjai mulhatatlan kivánságul állították föl, hogy a német nyelv hivatalos nyelvül elismertessék. A német pártok most először foglalnak teljes egyértelműséggel állást a német nyelv kötelezővé tétele mellett.

Igy hát semmi közeledés nincs a pártok közt s a kormánynak nem sikerült még az a kísérlete, hogy biztos többséget szerezzen magának. A pártok egy része a belpolitikai állapotok javulását a választóktól várja. Ep ezért a pártok is behatón tanácskoznak egy új választás eshetőségeiről. A kormány azonban a Reichsrath felosztására nehezen határozza el magát s ki akarja kerülni.

A körülmények nagyon intenek bennünket, hogy igyekezzünk megszerezni a közzgazdasági önállóság anyagi feltételeit. Németország a saját iparának és kereskedelmének hihetetlen fellendülése folytán másutt jobban tudván gyümölcsötetni tökefeleslegeit, Magyarországból kezdi visszavonni itt elhelyezett tőkéit. Ausztriában pedig többszörös alakban foly ellenünk a közzgazdasági harc. Szenvedélyesen izgatnak a magyar kölcsönben való részvétel ellen, valamint hogy folytonosan izgatnak a magyar állatbevitel ellen. Az ily izgatások elvégre is tesznek bizonyos hatást.

A magyar kormány körében szakadatlan fivétel van a Reichsrath Ausztriában való felbontásáról, de teves hit volt az, mintha akár e tekintetben a magyar kormány már végleg állást foglalt volna, akár pedig Széll Kálmán miniszterelnök legutolsó bécsi utjának az lett volna a célja, hogy az osztrák alkotmányválságnak a magyar viszonyokra való visszahatásáról tanácskozzék.

Mert arra, hogy egy közjogi, bár küszöbön állóan fenyegető válság esetére, s illetőleg arra az esetre a magyar kor-

TÁRCZA

Első szerelem.

Irta: Horváth E. báró.

Künn a Kerti padon egy szép, eg. leány ül. Jól megtermett izmos kamasz s nálánk nevető arczú bakfis. Valami igen-igen fontos ügyet tárgyalnak, mert suttogó beszékből semmit sem kap el a lengedező tavaszszél. Szerke a kertben zsong a természet erejt kis fűszálacska szivos életösztonnel töreknek fölfelé a napfényre. Rügyező bokrok, fehér virágú fák veszik körül a suttogó párt s szeli ellentétként megemlíthető még a kerítés orhadó deszkáján csiripelő verebét, a mely illandó kísérettel szolgál a tavasz ome szimpáájához.

— Mondja meg nekem, Zoltán, de igaz, mulattak ez este?
— Uram magamat, Ilus.
— Mondja: bizony isten!
— Nohát, bizony isten.
— Iga kivel táncolt?!

— Igal. Tán mindenkivel A Sós Bertá-Margittal, Jolánkával.
— Iga mondja legelől, hiszen úgy hogy Róth Elizával is táncolt.
— Iga a két négyest vele járta.

— Iluska...
— Hiába beszél. Mindent hallottam. Mindent. Erti. Azt is, hogy ellopta a zsebkendőjét, kék selyem volt azszurral s irt a legyezőjére. Haza kísérte és... mind csak neki udvarolt. Hat illik ez urfi? Mivel érdemteltem ezt magától?

A nagy izmos kamasz szégyenli is a dolgot, de meg tetszik is neki. Az este, igaz, haszontalankodott egy keveset a szép szöke Eljizkével, de azért mégis fájna neki, ha megbántaná Ilust. Nem igen tudja, mivel kezdje, de azért belefog, hátha beszéd közben jó meg a mentő gondolat:

— Ne haragudjék, Iluska. Édes jó Iluska, többet nem is beszélék avval a leánnyal. Nekem nem is tetszik. Csuf is, szeplős is. Biztosan Öry Jenő árulkodott, ugye?

— Csuf és szeplős is most, de azért este szép volt. Hagyja csak el, Zoltán; majd ha én nem leszek, majd megsirat még engem.

Már-már sirásra áll enni való szájacskája s meghuzódott a szeme körül az a vonás, a mi előre jelzi a mécses eltörését, mikor Zoltán ur teljes és erős zavarában motoszkálni kezd a zsebében. Valami sima puha jószágra akad. Morzsolgalja az ujjai között, hogy mi is lehet. Semmikép sem emlékszik rá, hogy ő tette volna oda. Hátha kihuzná egy kissé a csücskét? De bármennyire óvatosan hajította is előre a manővert, Iluska következetesen le-

felé fordított szemei mégis meglátták a kivillanó kék selymet. Egyszerre véget ért a szomorú hangulat, mint egy kis tigris macska vetette rá magát a zavarban levő fiura s minden nagyobb ellenkezés nélkül huzta ki az áruló kék zsebkendőt, melyről messzire leritt a fehér írás: Eliz, köröskörül az obligát nefelejts koszorúval.

— Hát még ezt is elhozta! Még bosszantani akar. Jól van, Zoltán. Tudja meg, ezzel vége köztünk mindennek. Erti? nem találkoznék máskor ezentul, csak a papaék előtt. Sem maga nem mászik át a kerítésen a gyümölcsösbe (mert kieresztem a kutyákat, mind a négyet!) sem én... nem megyek többet a maga mamájához horgolni való mintáért. Hiába enged ezentul papirhajót a patakon, én ki nem fogom, hanem hagyom lemenni a gátig, ott majd kifogják a Balog fiúk. (Nb. Ezeknek a Balog fiúknak volt az apja az a bizonyos Balog tanár, ki a gimnáziumban Zoltánéknak a retorikát tanította. Épen neki volt számára az a sok hajó tehernyi vers, mely naponként uszott a kis patak lassan csörgedező vizén.)

A Balog fiúk említése nem valami kellemesen érintette Zoltánt. Kivált a nagyobbik, Jani igen sokat forgolódik Ilus körül. A multkor hóvirágot is vitt neki.

— Na, én ki is verem a Balog Jani szemét, ha hozzá mer nyúlni a hajóhoz -- republikázzott Zoltán.

mánynak állást foglalni, ha Ausztriában az alkotmányosság felmondja a szolgálatot, még most nincs kényszerítő ok. A delegációk a múlt hóban megszavazták az 1901-re szóló közös költségvetést is, tehát delegációra a jövő év őszéig nincs szükség. A kvóta-kérdést eldöntölte az uralkodó 1901. június végeig, tehát kvóta-küldöttségekre nincs szükség 1901. május vagy június haváig. Így állván a dolog, az osztrák kormánynak van ideje a jövő egész télen át a Reichsrath munkaképességétélében fáradozni.

Mi várhatunk addig, a míg a sógor dib-dáb parlamentjének az esze megjön. A miénk megvan s helyén van!

POLITIKAI HIREK.

A kvóta-döntés. A királynak a kvóta-ügyben való döntéséről szóló kéziratát a hivatalos lap mai száma közli. A királyi kézirat így hangzik:

Kedves Széll! Minthogy a magyar korona országainak és a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országoknak törvényes képviselői között arra az arányra nézve, a melyben azok a közös ügyek költségeihez járulni tartoznak, az 1867. évi XII. törvényzikk 19., 20. és 21. §§-ai (az 1867. évi december hó 21-én kelt ausztriai törvény 8. §-a R. G. Bl. 146. sz.) értelmében létesítendő egyezmény nem jött létre: a közös ügyek költségeihez való hozzájárulási arány kérdését az idézett törvényzikk 21. §-a (az idézett törvény 8. §-a) alapján és az 1900. évi július hó 1-től 1901. évi július hó 30-ig terjedő egy év tartamára való érvényvel akkép döntöm el, hogy a közös ügyek költségeiből a magyar korona országai 33 2/49%-ot, a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok pedig 66 46/49%-ot viselnek.

Utasítom Önt, hogy ezt köztudomásra hozza. Kelt Bécsben, 1900. évi június hó 27-én.

Ferencz József, s. k.

Széll Kálmán, s. k.

A kínai háború.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, június 29.

A pólai kikötőből ma megindult a *Mária Theresia* nevű torpedó, hogy a veszélyeztetett kínai partokra elszállítson egy csapat osztrák-magyar katonát. Ezek a katonák az internacionális védősereghez lesznek beosztva. Admirálisunknak ez az intézkedése arra vall, hogy az európaiak helyzete Kinában még mindig súlyos és nem tudni, hová vezetnek a bonyodalom egyre jobban összekuszálódó szálai.

Rendkívül érdekes az a távirat, a mely Jokahamából, Japán fővárosából érkezik. Az ott élő kínaiak petíciót nyújtottak be a kormányhoz, hogy az idegen hatalmak befolyásának igénybevételével hasson oda, hogy a kínai császár hatalmába visszahelyeztessék. A japán kormány a petícióra még nem válaszolt, de a mai helyzetben szinte biztosra vehető, hogy ezt a kívánságot aligha fogják keresztülvinni.

A lázongó kínaiak, ha igaz a hír, már a pekingi császári palotát is felgyújtották. Pekingben a zürzavar nőttön nő, a bennlakók nem érzik magukat biztonságban s tömegesen vándorolnak az ország északi vidékeire.

Mai távirataink a következők:

London, június 29.

A *Times* jelenti Sanghaiból tegnapi kelettel: Sanghaiból eredő, hitelt érdemlő értesülések szerint *Juansikai* kormányzó a legbarátságosabb viszonyban van az idegen hivatalnokokkal és a misszió-intézeteket legjobb tudása szerint támogatja. Az értesülések azt mondják továbbá, hogy ama számos futár közül, akiket a kormányzó a minap Pekingbe küldött, egyik el Sanghait és valami oktan pánik arra készteti a bensülötteket, hogy visszatérjenek szülőföldükre. Így történt, hogy míg sokan itt kerestek menedéket, mások Kantonba és Ningpóba sietnek.

London, június 29.

A *Times* jelenti Jokahamából tegnapi kelettel: A Japánban élő kínaiak petíciót intéz-

tek a japán kormányhoz, hogy érvényesítse folyását arra, hogy az idegen hatalmakat bírja a kínai császárnak hatalmába való visszahelyezésére és hogy a főváros az ország déli részébe helyeztessék át. Ezek az egyedüli eszék arra, hogy a nyugalom helyreálljon, hogy Kinában reformok legyenek behozhatók.

London, június 29.

A *Reuter*-ügynökség jó forrásból értesít, hogy alapos ok van arra a föltevésre, hogy pekingi idegen követeknek e hó 19-én átutaleveiket. A külügyminiszterium közölte, hogy a nankingi alkirály a sanghaji angol konzul helyetteséhez táviratot intézett, a melyben int ő e hó 25-én császári leiratot kapott a tartalommal, hogy Pekingben az idegen követek a császári kormány részéről továbbra is élvezik a szokásos védelmet.

London, június 29.

A *Daily Express* jelenti Sanghaiból mai kelettel: Az este császári hirdetések között, a mely szerint a pekingi császári palotát e hó 16-án felgyújtották, azt lázadó kínai csapatok megtámadták.

London, június 29.

Az osztrák-magyar kormányzat a közvéleményéből Kinába a *Mária Theresia* nevű torpedóval Pólából elindult. A hajó szokásos nagy legénység van, az arra enged következtetni, hogy a torpedóval utazó katonákat a kínai partokra szárazföldre teszik. A hajó legénységéből 34 magyar alattvaló mind fumei születésű és tiszti rangú velük. A torpedó parancsnoka a *Sorhajó*-kapitány.

TÁVIRATOK.

A tapzván háboru.

London, június 29. (Saját tud. távirata.) *Roberts* lordnak egy Pretóriából tegnapi kelettel távirata jelenti, hogy jelentéktelen esete-paték történtek, továbbá, hogy a burok folytatják a fegyverek kiszolgáltatását.

Páris, június 29. (Saját tud. távirata.) A nemzetközi bányász-kongresszus a Párisból tegnap tartott munkásságának eredményeként határozatot hozott, melyben megfogalmazta a bányászok által begyűlt kérelmet, angol, belga és francia munkások azt a kívánságot fogadják, hogy a sztrájk kapituláció után a dél-afrikai háború befejezéséig.

Anglia hadügye.

London, június 29. (Saját tud. távirata.)

A főház harmadik ülésén a hadügy a találkosokra vonatkozó post-törvényjavlatot.

A vesztis.

Konstantinápoly, június 29. (Saját tud. távirata.) Smirnában két új vesztis készült, a Gross a keleti vesztis utat a vesztiseket tett a portán a vesztisben elrendelt vesztis.

— Fél is az magától! Megmondom neki, — még ma — hogy ügyelje meg a gátnál. A gömbölyű arcú kis fruska szétbomlott fekete fürteivel úgy nézett ki, mint egy czukorból való Meduza. Zoltán is egyre nézte s gyönyörködött benne, bár a lelkében úgy érezte, hogy haragszik rá nagyon, hogy soha többet ki nem békül vele. Soha, soha. Ha te úgy, én is úgy!

— En se hozok magának több zöld almát a szomszéd kertből, sem nem segíték ibolyát keresni. Pedig most is tudnék egy helyet, annyi van! De ha maga nem akarja, én se békülök.

— Nem igaz, — pattogott vissza a leány, — csak azért mondja, hogy béküljek ki. Csak azért se. S bizonyosságul nagyot toppantott félcipős kis lábacskaival a földre, mely azonban ujonnan volt feltöltve, s majdnem egészen elnyelte a lábát egész a fekete harisnyába bujtatott kerek bokáig. Egészen megtelt a cipője kavicsos homokkal. Ezt pedig azonnal ki kell szedni, különben pokoli kín a járása. Mintha ezer apró tüvel szurkálnák az ember talpát. Elfelejtette az egész veszekedést, most csak arra volt gondja.

Zoltán forduljon a fülegória falának, parancsolta fonskoskodó hangon; de meg ne merjen fordulni, mert kikapatom a szemét! Egyben pedig nagy buzgalommal és szakértelmével hozzálátott a megértett jogrend helyreállításához. A betolakodó kavicsot egy energikus mozdulattal, kirázta a cipőjéből s éppen akarta gombolni, a mi pedig pusztá kézzel vaj-

mi nehéz mesterség, mikor is Zoltánnak eszébe jutott, hogy ők most voltaképpen haragban vannak s így ő méltatlanul állja a silbakot arczczal a falnak. Megfordult.

Epen akkor lebbent utolsó a bokáig érő ruhafodor, a hogy levette a lábát a padról — s Zoltán még egy tenyérnyi széles csikot látott a fekete harisnyából. A mibe azonban egészen belepirult. Ilus pedig halálsápadtan meresztette kerekre nyitott, fénylő szemét. Sokáig nézték egymást, aztán erővel elkapták a tekintetüket egymásról s mintha felszabadultak volna, megmozdultak álló helyükben. Iluska állott az erdő felett:

— Hogy mert megfordulni? Mit mondtam? Utálatos, csalo, szemtelen, igen, szemtelen. Erti?! Ezért biztam én ugy magában? ezért?! Tovább már nem bírta, sirva fakadt. Abban a korban olyan könnyen sir az ember, hogy szinte az urfi is rázendített. De megemberelte magát s kérlelni kezdte. Esküdözött égre, földre, hogy csak épen abban a perczen fordult meg, hogy ő mit se látott, hogy olyan rövidlátó, hogy az ajzáig se lát stb. stb. A mitől aztán meggyógyította, Ilus is fölemelte könyes arcát s ismét kisütött a nap. Fölkerekedtek s megbékélve feléle indultak a jászminok felé. Utközben a mint lopva-lopva egymásra sandítottak, hosszasan küzködés után megszólalt a leány félig sirva, félig szégyenkezve, miközben a kis ujjának körmecskejét mutatta:

— Zoltán de igazán mondja meg, még ennyit se látott?

és egész a verseny végéig folyton esett. De dacára a rossz időnek, az érdeklődés mindvégig megmaradt és a nagy közönség végig kitartott.

A tánczestély.

Az ünnepek méltó befejezését képezte az a feszfelen kedélyű táncmultság, a melyet a kisjenői Kaszinó rendezett saját helyiségében.

Tízegyre lehetett, mikor a tánczkezdést vette a virágfüzérékel szépen díszített teremben, és tartott jó kedvben hajnalig. A fiatalok fáradhatatlanul járta a tánczot és a befejezés méltó vég volt a nap sikeréhez.

SZINHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Szombat: Csepürágók, operette.
Vasárnap: Délután: Ingyenélők, népszimű. És Görög rabszolga, operette.

A csepürágók és az akrobaták. Egyik pesti újság, megemlékezve a csepürágók operette bemutató előadásáról, azt írta, hogy abban betétként, „dijbirkozók“ szerepeltek, a kiket kénytelen volt Leszkay színigazgató felléptetni, hogy közönséget vonzzon a nyári színházba. Erre a megrovásra a színigazgató ma hosszabb nyilatkozatot küldött az illető lapnak, melyben elmondja, hogy a rendkívül olcsó helyekkel a változatos műsorról június elseje óta mindig nagy közönség van a színházban, sőt eddigi működésével a színház új közönséget tudott Aradon teremteni. Ez pedig csak úgy volt lehetséges, hogy olyan mutatványokat produkáltak, melyekkel be tudja vonzani azokat is, kik eddig nem jártak színházba, de most azt megszeretik és megszokják. A csepürágókban művészlisták léptek fel, a kik a magasabb kivánásokkal bíró közönséget is kénytelenek szórakoztatják.

Fáy Sándor, a Nemzeti Színház kitűnő művésze, június 28-án színházánál az idén is az első előadásra készültek. A műsorra tartozik az Otthon, Erdermann drámájának új színre.

Aradi színházban. Nagy érdeklődéssel nézi a közönség egy héttől Ariel, Leubé egyes biczikli-produkcióit, melyeket a június 1-én folyamán is láthat. A mellett az aradi színház ez artista vendégei itt harmadik kerékpáros művész is szerzőjük társul. Scurra lesz az új vendégekben mutat be bámulatos dolgokat, között oly kerékpáros vonalon kerékpározást mutat, melyben gyalog sem tud végezni. Közben női és gyermek kísérelésével fogoz. Scurra vasárnap előadására már fel is lép a görög rabszolga. A kivonás között Ariel és Leubé műsora is megemlékezik.

A budapesti lapok megírta az aradi színházról, a Népszínház fiatal művészei között Fáy Sándor, Kécskés, Varga, Margit, és a többiek. A budapesti lapok megírta az aradi színházról, a Népszínház fiatal művészei között Fáy Sándor, Kécskés, Varga, Margit, és a többiek.

A helyes tánczmultság, a melyet a kisjenői Kaszinó rendezett saját helyiségében. Tízegyre lehetett, mikor a tánczkezdést vette a virágfüzérékel szépen díszített teremben, és tartott jó kedvben hajnalig. A fiatalok fáradhatatlanul járta a tánczot és a befejezés méltó vég volt a nap sikeréhez.

A helyes tánczmultság, a melyet a kisjenői Kaszinó rendezett saját helyiségében. Tízegyre lehetett, mikor a tánczkezdést vette a virágfüzérékel szépen díszített teremben, és tartott jó kedvben hajnalig. A fiatalok fáradhatatlanul járta a tánczot és a befejezés méltó vég volt a nap sikeréhez.

* A csepürágók operettjeiről a vidéki színigazgatók nagyon érdeklődnek, miután híreket vettek, hogy a fővárost megelőzve színrehozott francia operett nemcsak bájos muzsikájú, hanem hatásos kiállításra alkalmas munka. Az előadás joga a párisi czégé, kinek Ganne operettjét eladta, de Makai ssep fordítását Leszkay Andrásról kaphatják meg a magyar színigazgatók. Nálunk szombatonnegyedszer kerül imár színre az új operett melynek eddig mindig nagy közönsége volt.

* Vasárnap délután a ingyenélők kerülnek színre. A kedves mókás népsziműben van Felő Rózsának egyik leghajosab szerepe: a Budapestre fölkerült falusi lány Vidornak e kiváló darabja különben is igen jó szereposztással kerül a délutáni közönség elé, mely ezenkívül Ariel és Leubé mutatványait fogja látni. Jövő vasárnapi előadásra uteli színház pénztáránál már válthatók.

A kormányozható léghajó első felszáása.

Az Aradi Közlöny irati értesülése. — Arad, június 29.

A Zeppelin-féle kormányozható léghajó első felszáása iránt óriási érdeklődés mutatkozik. Távirati értesülésünk szerint a szenzációs kísérlet vasárnap, vagy hétfőn fog megtörténi, ha csak a kedvezőtlen időjárás nem akadályozza. A badeni tó környékén jelleg erős és szeles idő uralkodik és ez megnebezi a felszállás előkészületeit. A léghajó megtöltése már javában folyik. A badeni tavon talán még sohasem uszott annyi hajó, mint most, melyek az érdeklődők óriási száma kíváncsian várja nagy eseményt. A hajók a léghajótól legalább 30 méternyi távolságban állhatnak, és a legényeknek kötelességévé tétetett, hogy szükség esetén mentési szolgálatokat teljesítsenek.

Mielőtt a kormányozható léghajó felemelkednék, egy baloncaptív a szél rejéről fog meggyőződést szerezni. Az első felszállásban részt vesz a kormányozható léghajó feltalálóján: Zeppelin grófn kívül Bassas.

A „Neue Freie Presse“ egyik munkatársa előtt a katonai léghajó-csapat főnöke a eseményről ma a következőképp nyilatkozott.

Feltűnő, hogy az első felszállás előkészületei oly sok időt vesznek igénybe, mert a léghajó még a múlt évben teljesen elkészült. A késedelem legvalószínűbb oka bizonyára abban rejlik, hogy a léghajó szövet anyaga sűrűségben szenvedett. A léghajó megtöltése csak néhány órát fog igénybe venni. A megtöltés után a léghajó külső felszereléséhez fognak, ami má huzamosabb időbe kerül.

A legnagyobb nehézség a léghajónak a csarnokból való kivontatásánál fog jelentkezni. Emlél a legmesszebb menő óvatosságra lesz szükség, mert nincs kizárva, hogy a szél a léghajót oldalról találja és a tutajról leviszi. Ha ez a munka sikerült, akkor a ballasztzsákok eltávolítására kerül a sor és a léghajó kötéleken megerősítve a víz felszine felett néhány méternyre felemeltetik. Csak azután indítják meg a motorokat, miközben a léghajó körülbelül 50—100 méternyi magasságra emelkedik. Ezen magasságban kezdenek működni a szárnycsavarok, mely a léghajónak az önsebessége adja meg. A köteleket e pillanatban elereszti és a léghajó, mint kormányozható repülőgépszeli át a levegőt.

Ez a manipuláció rengeteg nagy aeronautikus szakértelemet és tapasztalatot igényel. A kormányozhatóság, ha valami rendkívüli eset történik, a legbiztosabb eredményt fogja adni. A szakértők azt tartják, hogy a kormányozhatóság a felszállásnál fog mutat-

kozni, mert sok függ attól, hogy mily tájra közeledik a léghajó a földhöz. Zeppelin báró vakmerő vállalkozása elé feleségizott érdeklődéssel néznek a szakkörök és nincs kizárva, hogy a holnapi nap folyamán a táviró oly vívmányról fogja értesíteni a világot, mely eddig még a legmerészebb fantáziában is mint jámbor óhajlás szerepelt.

Budapest, június 29.

Friedrichshafenből telegrafálják ma este: A Bodeni-tó környékén a déli órákban a szél elcsendesült. A Zeppelin-féle léghajó megtöltése javában folyik. A tizenhét ballont, mely a kormányozható léghajó testét képezi, tízet már megtöltöttek. Ma délután egy vizsgáló ballont bocsájtottak fel. A felszállás, melyhez számos osztrák-magyar katonatiszt is megérkezett, valószínűleg vasárnap vagy hétfőn történik meg.

Öngyilkos vasúti ellenőr.

(Csikváry Antal szerelmi drámája)

Aradi Közlöny irati értesülése. — Arad, június 29.

Véres drámáról ad hírt budapesti tudósítónk. Az eset a maga körzalmassága mellett főképen azért bír nagy érdeklődéssel, mert az, hir szerint, szor s összefüggésben áll az állam vasutak gépgyárában történt sztrájkokkal. A dráma fő szereplője Csikváry Antal ellenőr, a magy. kir. államvasutak központi könyvvezetőségének főnöke, ki szeretőjét és gyermekét agyonlőtte, azután öngyilkosságot követett el.

Csikváry, ki 47 éves nős, négy gyermek atyja s feleségétől elváltan élt, aradmegyei, borzalmi születésű. Aradon is sokan ismerik a vasúti körökben. A sztrájkok miatt a fővárosba tartozó Zugló és környékében követte el.

A Haraszti-úti 110. számú villába ma délután bezárkóztott szeretőjével s 23 éves Szédlorcsai Lászlóval s annak 13 hónapos leányát. Itt a szeretővel és gyermekével együtt öngyilkosságot követett el. Borzalmi szándéka sikerült, mind a hárman halva maradtak a szobában. A gyilkosságot az öngyilkosságot egy hat lövetés, tízezer milliméteres forgópisztolytal követte el.

Csikváry és szeretője levelet hagytak hátra, melyben jelentik, hogy önként mennek a másvilágra. Jevén, melyet mindketten aláírásukkal látnak, így hangzik:

Közös öngyilkosságot követünk a halálba. A legelső öngyilkos az én feleségem és két gyermekem. Mind munkát és szívet, egy koporsóval temetem nek, egy temetőbe, egyet a gyár mellett, a többi a temetőbe. Az összes apróságokat addig fogom eldobni, amíg a két pedis a földbe.

Rövid volt az élet, de tele boldogsággal. Az angyalok megirigyeltek. Istent veletek! Csókol, ölel tiétek a sirig, hü fiatalok és leányok.

Anti, Elka

Az eset az ellenőr ismerősei körében s az államvasutak főkönyvelőségénél nagy megdöbbenést keletkezett s minden irányban kutató kezdték az öngyilkosság okát. A kombinációk rendkívül érdekes eredményre vezettek, amennyiben úgy látszik, az eset összefüggésben van az állam vasúti gépgyár sztrájkjával.

A sztrájk folyamán a gépgyári munkások panaszkodtak, hogy a kormányzatban vannak törtenek, melyek miatt ok anyagilag rövidítést szenvedtek. Hir szerint a kormányzat utján kiderült vizsgálókat az ellenőr halálában.

A Kölcsey-egyesület Hieronym Károlynál.

Az Aradi Közlöny tudósítójától. —
Arad, június 29.

Utolsó küldöttséget fogadott ma. Hieronym Károly, városunknak itt időzőt ország-képviselője. A Kölcsey-egyesület képviselői azt kívánják neki az örökös díjazásáról szóló okmányokat. Hieronym tudvalevőleg, nagy szolgálatot tett a Kölcsey-egyesületnek, azzal, hogy a külügyi miniszteri tárcza köznevelődési alapjából az egyesület legutóbbi évi közgyűlése alkalmából örökös díjazású tagjává választotta. Az egyesület áradó küldöttségében, mely az október 11-én jelent meg a képviselői Varjassy Árpád, a Kölcsey-egyesület elnöke vezetésével, résztvettek: Csák Csirák dr., Kristyórá János, Pekár Károly, Lendvai Sándor, Pokász Imre, Takácsy Ferencz, Buja Sándor.

Varjassy Árpád meleg szavakban köszönte a képviselővel a közgyűlés határozatát, melyet fejezte ki a nemes buzgalomról és érdeklődéséről, melylyel az egyesület viselkedett. Hieronym nagy örömet fejezt ki a megválasztás felett, melyet a Kölcsey-egyesület tanácsa szerzett arról, hogy mindenkor az egyesület hazafias törekvéseire szolgálja az egyesület életét.

Aradban Hieronym Goldis József gör. kat. püspöknél volt ebéden, mely után látogatásokat tett.

Meglátogatta Varjassy József özvegyét és fejezte ki férjének elhunytát felelevenítve, hogy még Neuman Dánielné aradi költőnője volt.

Meglátogatta a pénzügyigazgatót, Vásárhelyi Lászlónál, Kristyórá Jánosnál, Müller Károlynál, Nachtnébel Odónnál, Dálnoki Nagy Lajos alispánnál, Stankórá Mór dr.-nál, Beles Jánosnál, S. N.-nél, Mandl Vilmos dr.-nál.

Fülbán László főispánhoz volt hivatalos látogatás, mely után az esti vonattal vissza utazott fővárosba.

HIREK.

Hegedüs Sándor - Kolozsvárott. Hegedüs Sándor kereskedelemügyi miniszter, mint nemzeti utazó, a ma reggeli gyorsvonattal Kolozsvárra érkezett feleségével és leányával, a miniszteri tanácsos és Péterfy Jánosné kíséretében. A pályaudvaron a kora reggeli órára nagy és előkelő közönség várta. Ott volt Feilitzsch báró képviselő, Boly gróf főispán, városi tanács tagjai, Sándor József képviselő, a város számos notabilitása. A helyettes polgármester üdvözlőbeszédet mondott Hegedüs meleg köszönettel felelt, azután látogatást tett a New-Yorki klubba. A miniszter feleségével együtt meglátogatta anyját, mely látogatásán a kolozsvári jótékony társaságok képviselői is résztvettek a miniszter neje mellett. A látogatás legelőször hölgyei vettek részt; a női küldöttséget annak elnöke, a gróf József, az unitárius püspök neje, az evangélikus lelkész, az izraelit. női egyesület, farkasházi Fodor Vilmosné, a lutheránus Gracs Mórné, a római kat. egyház pedig Kozma Ferenczné vezette. Részt-

vettek továbbá a küldöttségekben Szvacsina Géza polgármester neje, Welle Sándor ezredes neje, Gyulai Árpádné, Kis Sándorné, Lengyel Dánielné, Dávid Antalné, Horovitz Sámuelné, Deák Pálné, Pisztorj Mórné, Somodi Istvánné, Schwarz Adolfné, Schwarz Józsefné, Péterfi Zsigmondné, Kun Fülöpné, Pataki Istvánné, Kuszko Istvánné, Rozenfeld Lajosné, Kónya Ráchel, Czirják Albertné, Török Sándorné, Inczedy Sámuelné, Lázó István grófné, Grün Lipótné, Gyulai László, Krompecher Hermin, Turcsányi Gyulané, Szatháry Ákosné, stb. A hölgyek nevében Ferencz József püspök neje lelkes szavakban üdvözölte a miniszternét, a ki férje jelenlétében fogadta a tiszteletet. Ferencz Józsefné együttgyönyörű csokrot nyújtott át a miniszter nejek, a ki mélyen meghatva köszönte meg azeretetet e nyilvánulását, azután pedig még káig elbeszélgetett a küldöttség tagjaival.

— Nyugalmozott honvédkerületi parancsnokok. A hivatalos mai száma közli azon, általában már jött katonai hírt, hogy a király kassanföldi hegyaljai Pacor Vilmos altábornagynak, m. kir. szegedi II. honvéd kerület parancsnoknak, saját kérelmére, a nyugállományba vezetését elrendelte.

— Kossuth Ferencz beteg. Kossuth Ferencz, kiról ma azták a fővárosi lapok, hogy vidékre utazott mint nekünk telegrafálják — hirtelen meggedett és visszatért a fővárosba. Az orvosok éti csúzt konstatáltak nála. A délután folya a fővárosban időző függetlenségi képviselőközül számosan tettek látogatást Kossuth József-köruti lakásán.

— A lippai illet országgyűlési képviselője. Fülöp Béla dr., a lippai illet országgyűlési képviselője tegnap Lippához, mely alkalommal, mint tudósítónk jel; választói meleg ovációban részesítették, képviselő a délután fél hét órákor érkezéssel jött meg Lippára. Az állomáshoz kbandérium és hosszú kocsisor ment eléje, fogadta a szabadelvűpárt elnök-

megye alispán-kiséretében szállott le a vonatról. A kör végén ékes diadalkapu volt felállítva, a lgi lövész-egyesület, a tüzoltó csapat és a közönség itt várták a képviselőt. Itt St János dr., a szabadelvű párt elnöke lelkesü beszédet intézett hozzá, nemkülönbemalispánhoz. Este 150 terítékű diszvacsera a képviselő ma este utazott vissza Temesre.

— Katonemle. Lehmann Vincze vezérőrnagy, dandanesnok, tegnap Aradról Temesvárra utahogy a 61-ik gyalogezred ott állomásozó zálja felett szemlét tartson. A tábornok kísében elutazott segéd tisztje, Kieswetter főlgys is. Ma este a zászlóalj tisztikara a rnok tiszteletére a Hungária-szállóban táricsorát adott, melyen részt vett bayersheSchwitzer Lajos lovag, hadtestparancsnok.

— A gairányvásár július 15-én lesz, melyre nagybrészülnék. Ugy értesülünk, hogy az aradvidéki turista egyesület 50 tagján kívül alélyi kárpát-egyesület tagjai is kiutaznak ra. A kirándulást megelőzőleg, vagyis 15-én a leászai halas tavat lefogják csapolni, mely nagy mennyiségű halat fognak ki. Ezben a kirándulók megvendégelésére sz. Ezenkívül a banesdi és Szirti határba látogatást rendeznek. Az idei kirándulás igennek ígérkezik, és ha az idő kedvező legyen sokat fognak abban részt venni.

— Mibe királyunk látogatása Berlinnek. A berlini lobbói gyűlésén hosszas tárgyalás után megvázták a 48700 márkát tevő költségekkel királyunk látogatása alkalmával a váffeldisítési költsége körül-

felmerült. A javaslat ellen csak egy lista-vezéz foglalt állást.

— Kinevezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter dr. Neményi Imrét, a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumba szolgálattételre berendelt kir. tanfelügyelőt, miniszteri titkárrá nevezte ki.

— Kitüntett könyvkereskedő. Ő Felsége Wodianer Alóert budapesti udvari könyvkereskedőnek a könyvkiadói üzlet terén szerzett érdemei elismerésül a királyi tanácsosi címet adományozta.

— Baptista keresztele. Erdekes ünnepély folyt le ma — mint tudósítónk jelenti — Buttyiban, a hol körülbelül száz embert vett fel a baptista felekezethez egy Mácsárról odaérkezett „hittérítő.” A keresztele a templomban kezdődött, majd a Körösben folytatódott, a hol áhitatos ima és éneklés közt a térítő alaposan bemártotta a vízbe uj hiveit, mint ezt az ő hitük előírja. A keresztelei aktust nem zavarta meg semmi incidens. Az is érdekes, hogy az uj baptisták valamennyien a görög keleti hitből tértek át, csak egy asszony, egy ács felesége van közöttük, ki előzőleg római katolikus volt.

— Diákok napja. Gyermekekörömök és könyvek napja volt ma. A bizonyítvány-kiosztás izgatott pillanatai zajlottak le az iskolában, hogy aztán a büszkeségtől kipirult arczzal, vagy könyes szemekkel mondanak búcsút a nyári hónapokra az iskolapadoknak, melyek sokat tudnának mesélni azokról a betűkről és szív alakú vónalakról, melyeket az elmúlt esztendő alatt szépen kifaragtak a szorgalmas nebulók. Az iskolák kapuin tolongva és kiabálva, vagy csöndes megadással özönlött kifelé a gyermek sereg. Mennyi remény, gyermekes ábrándozás röppent el ezen a napon és mennyi önértet vonult be a szivekbe a bizonyítvány-kiosztás után. A kik rég leverték magunkról az iskola porát s már az emlékek is szinte nyom nélkül kitörölödtek sziveinkből, a bizonyítvány-kiosztás napján hadd emlékezzünk meg mi is a gyermekélet fontos eseményéről, az esztendő fáradságos munkája után a bizonyítvány-kiosztás napja bearanyozza még a reménytelen csalódott szív fájdalmát is. Mert a vakáció után ismét az uj munka és bizonyítvány-kiosztás következik, a mely aztán csak az öröm napja lesz.

— Uj adóhivatali pénztárnok. A m. kir. pénzügyminiszter a nagylaki kir. adóhivatalhoz Reinhardt Mihály adóhivatali ellenőrt adóhivatali pénztárnokká kinevezte.

— A baj párosával jár. Török Gyula budapesti kovácsmester nyolcz hónapos gyermekének a szobalány tévedésből víz helyett marólugot adott inni. A tévedést csak akkor vették észre, mikor a gyermek már görcsöket kapott. A szülők rögtön kocsira ültek, hogy a gyermeket kiszállítsák a Szent István-kórházba, mely Török lakásához legközelebb esett. Mivel azonban a baj nem szokott egyedül járni, tehát Törökkel is megesett, hogy a kórházba menet, lovaik a Soroksári-utcában megbokrosodtak, a kocsit felborították, miközben a kocsin ülők súlyos sebesüléseket szenvedtek. Nagy József kocsist és Török Gyulát a mentők lakásukra szállították, Töröknek és kis gyermekét pedig a Rókus-kórházba vitték.

— Milyen időnk lesz? Meteor, a szegedi időjós; július hóra a következőket helyezi kilátásba: A csomópontok tekintélyes számban lesznek július havában, de erősségük nem nagy, így a napon előidézett hullámzások különösen 7 és 19-ike között, amely időben a foltok a Nap felületén usznak, lesznek a legerősebbek. Ezen időközre esik a meleg és a zivatarosabb időjárás is, mely már a csapásra zavarólag fog mutatni. Utolsó harmada ismét hidegebb lesz e hónapban, amikor a hőmérséklet is alá-

== Nyomtatványokban ==

ha **izlést** keres és **pontos időben** kíván hozzájutni és főleg súlyt fektet **jutányos árakra**, tegyen megrendelést

az

Aradi nyomda részvénytársaságnál

melynek a szakipar legújabb vívmányai szerint új aranyozó és könyvkötészeti gépekkel berendezett

könyvkötészeti osztálya

könyv- és hangjegy bekötéseket olcsó árban vállal és különösen disz- munkák elkészítésében remekel.

Pontosság.

Diszkrét izlés.

Tartós munka.

Mindamelletti olcsó ár.

Szóval: teljes megalégedés, úgy hogy ismerőseinek is melegen ajánlatja.